

ЗВ'ЯЗОК ПРИСУДКА З ПІДМЕТОМ

ПІДМЕТ І ПРИСУДОК ПЕРЕБУВАЮТЬ У ДВОБІЧНОМУ ПРЕДИКАТИВНОМУ ЗВ'ЯЗКУ, СПЕЦИФІКУ ЯКОГО СТАНОВИТЬ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК, ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ГОЛОВНИХ ЧЛЕНІВ: *Я ПИШУ*. СЛОВА *Я* І *ПИШУ* ОДНАКОВОЮ МІРОЮ ЗАЛЕЖАТЬ ОДНЕ ВІД ОДНОГО, ФОРМА ОДНОГО СЛОВА ВИЗНАЧАЄ ФОРМУ ІНШОГО СЛОВА І НАВПАКИ. ТАКИЙ ВЗАЄМОСПРЯМОВАНИЙ ЗВ'ЯЗОК НАЗИВАЄТЬСЯ **КООРДИНАЦІЄЮ**.

КООРДИНАЦІЯ - ЦЕ ОСОБЛИВИЙ ТИП УЗГОДЖЕННЯ, ЩО ВИЯВЛЯЄТЬСЯ В УПОДІБНЕННІ ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ПРИСУДКА ДО ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ ПІДМЕТА.

- **1. ПРИСУДОК, ВИРАЖЕНИЙ ДІЄСЛОВОМ У ФОРМІ ДІЙСНОГО СПОСОБУ ТЕПЕРІШНЬОГО АБО МАЙБУТНЬОГО ЧАСУ, УЗГОДЖУЄТЬСЯ З ПІДМЕТОМ-ЗАЙМЕННИКОМ В ОСОБІ Й ЧИСЛІ; А З ПІДМЕТОМ-ІМЕННИКОМ - У ФОРМІ 3-ОЇ ОСОБИ Й ЧИСЛІ: *Я ВІРЮ В СИЛУ ДОБРОТИ, ЩО НА ТОРЖКУ НЕ ПРОДАЄТЬСЯ (В. КРИЩЕНКО).***

- 2. ПРИСУДОК УЗГОДЖУЄТЬСЯ З ПІДМЕТОМ У РОДІ, ЯКЩО ВІН ВИРАЖЕНИЙ ДІЄЛОВОМ У ФОРМІ МИНУЛОГО ЧАСУ АБО УМОВНОГО СПОСОБУ: *В СТЕПУ ХАТУ ПОСТАВИВ ВІДЧАЙДУШНИЙ КОЗАК (В. ТКАЧЕНКО); БЕЗ ЖАЛЮ, БЕЗ ТУГИ, СКОРІШЕ РАДІЮЧИ, КИНУЛА Б ВОНА ЦЕЙ СВІТ... (П. МИРНИЙ).*
- 3. З ПІДМЕТОМ, ЩО ПОЗНАЧАЄ ПРОФЕСІЮ, ПОСАДУ, ЗВАННЯ, РІД ЗАНЯТЬ ТОЩО, ПРИСУДОК УЗГОДЖУЄТЬСЯ З ВЛАСНОЮ НАЗВОЮ: *ПРОФЕСОР ОЛЬГА ІВАНІВНА РОЗПОВІДАЛА ГОЛОСНО; ІНЖЕНЕР МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ КРЕСЛИВ СХЕМУ.*

- 4. ЯКЩО ПІДМЕТОМ Є НЕЗМІННА ВЛАСНА НАЗВА АБО СПОЛУЧЕННЯ СЛІВ, ТО РІД ДІЄСЛОВА-ПРИСУДКА ВІДПОВІДАЄ ФОРМІ РОДУ ПРОПУЩЕНОГО ІМЕННИКА, ЩО ОЗНАЧАЄ ЗАГАЛЬНУ (РОДОВУ) НАЗВУ: *СОЧІ ЗУСТРІЧАЛО НАС ТЕПЛОМ (МІСТО); ШИРОКО РОЗЛИЛАСЯ ПОВНОВОДА ЯНЦЗИ (РІКА).*
- 5. ЯКЩО ПІДМЕТ ВИРАЖЕНИЙ АБРЕВІАТУРОЮ, ТО ПРИСУДОК УЗГОДЖУЄТЬСЯ З ОПОРНИМ СЛОВОМ, ЩО ВХОДИТЬ ДО СКЛАДНОГО НАЙМЕНУВАННЯ: *ЦЕЙ ПРОЕКТ РОЗРОБИЛО МОН УКРАЇНИ (МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ).*

- **6. У РЕЧЕННЯХ З ОДНОРІДНИМИ ПІДМЕТАМИ ПРИСУДОК НАЙЧАСТІШЕ МАЄ ФОРМУ МНОЖИНИ, АЛЕ МОЖЕ МАТИ Й ФОРМУ ОДНИНИ: *В ЛИПНІ ДОСТИГАЮТЬ СУНИЦЯ, МАЛИНА, ОЖИНА, ЧОРНИЦЯ, ЧЕРЕМХА. В СЕРПНІ ВІДХОДИТЬ СУНИЦЯ, АЛЕ З 'ЯВЛЯЄТЬСЯ БРУСНИЦЯ, ГЛІД, ГОРОБИНА, КИЗИЛ, ШИПШИНА (В. БОНДАРЕНКО).***

- 7. КОЛИ ПІДМЕТ ВИРАЖЕНИЙ ІМЕННИКОМ (АБО ОСОБОВИМ ЗАЙМЕННИКОМ У НАЗИВНОМУ ВІДМІНКУ ТА ІМЕННИКОМ/ЗАЙМЕННИКОМ) В ОРУДНОМУ ВІДМІНКУ З ПРИЙМЕННИКОМ, ПРИСУДОК ВЖИВАЄТЬСЯ У МНОЖИНІ: *БАТЬКО ЙМАТИ ЩОГОДИНИ СКРІЗЬ БУЛИ БІЛЯ ДИТИНИ (О. ГОЛОВКО).* ЯКЩО Ж ДІЯ СТОСУЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ПЕРШОГО КОМПОНЕНТА, ТО ПРИСУДОК МАЄ ФОРМУ ОДНИНИ (ІНШИЙ ПРЕДМЕТ В ОРУДНОМУ ВІДМІНКУ - ДОДАТОК). *БАТЬКО З СИНОМ РОЗМОВЛЯВ ДОПІЗНА.*

- 8. ЯКЩО ПІДМЕТОМ ВИСТУПАЄ КІЛЬКІСНО-ІМЕННА СПОЛУКА, ТО ПРИСУДОК МОЖЕ МАТИ ФОРМУ АБО ОДНИНИ, АБО МНОЖИНИ: *ОЙ ТРИ ШЛЯХИ ШИРОКІЇ ДОКУПИ ЗІЙШЛИСЯ (Т. ШЕВЧЕНКО).*
- 9. ЯКЩО ПІДМЕТ ВИРАЖЕНИЙ ПОЄДНАННЯМ ІМЕННИКА (БІЛЬШІСТЬ, МЕНШІСТЬ, ЧАСТИНА) З ІМЕННИКОМ У ФОРМІ РОДОВОГО ВІДМІНКА МНОЖИНИ, ТО ПРИСУДОК ВЖИВАЄТЬСЯ В ОДНИНІ: *ЧАСТИНА ДІТЕЙ ГРАЛАСЬ У СХОВАНКУ.* ЗА ТАКОГО ПІДМЕТА ПРИСУДОК МОЖЕ МАТИ ФОРМУ МНОЖИНИ: *БІЛЬШІСТЬ БІЙЦІВ ЛЯГЛИ СПАТИ (О. ГОНЧАР).*

- 10.ЯКЩО ПІДМЕТ ВИРАЖЕНИЙ ПОЄДНАННЯМ СЛІВ БАГАТО, МАЛО, ЧИМАЛО, КІЛЬКА, ДЕКІЛЬКА З ІМЕННИКОМ У РОДОВОМУ ВІДМІНКУ МНОЖИНИ, ТО ПРИСУДОК НАЙЧАСТІШЕ МАЄ ФОРМУ ОДНИНИ: *ПРОЙШЛО В МОВЧАННІ КІЛЬКА ХВИЛИН (М. КОЦЮБИНСЬКИЙ).*
- 11. ЯКЩО ПІДМЕТ ВИРАЖЕНИЙ СПОЛУКОЮ ІМЕННИКА ЗІ ЗНАЧЕННЯМ СУКУПНОСТІ (ГУРТ, НАТОВП, ЗГРАЯ, ГРУПА, ТАБУН, СТАДО, РІЙ ТОЩО) В НАЗИВНАМУ ВІДМІНКУ МНОЖИНИ З ІМЕННИКОМ У ФОРМІ РОДОВОГО ВІДМІНКА, ТО ПРИСУДОК ВЖИВАЄТЬСЯ В ОДНИНІ: *ІРІЙ ДІТЕЙ ПРИВІТНЕНЬКИХ НА ТОЙ ГОРБОК НЕСЕ ВІНОК З ФІАЛОЧОК БЛАКИТНЕНЬКИХ (Л. ГЛІБОВ).*

- 12. КОЛИ ПІДМЕТ ВИРАЖЕНИЙ СПОЛУКАМИ ТИПУ ХТОСЬ ІЗ НАС, КОЖЕН З НАС, ХТОСЬ ІЗ НИХ, КОЖЕН З НИХ, ПРИСУДОК МАЄ ФОРМУ ОДНИНИ: *МАЙЖЕ КОЖЕН З НАС МАЄ ЯКИЙСЬ СВІЙ ОСОБИСТИЙ ТАЛАНТ (А. ОСИПОВ).*
- 13. ЯКЩО ПІДМЕТ АБО ПРИСУДОК ЧИ ПІДМЕТ І ПРИСУДОК ОДНОЧАСНО Є НЕВІДМІНЮВАНИМИ ЧАСТИНАМИ МОВИ, ТО МІЖ ТАКИМИ ГОЛОВНИМИ ЧЛЕНАМИ РЕЧЕННЯ ГРАМАТИЧНО ОФОРМЛЕНОГО УЗГОДЖЕННЯ НЕМАЄ, ВОНИ ПОЄДНУЮТЬСЯ ВІДПОВІДНИМ РОЗМІЩЕННЯМ ТА ІНТОНАЦІЄЮ: *А Я У ГАЙ ХОДИЛА ПО КВІТКУ ОСЬ ЯКУ! А ТАМ ДЕРЕВА - ЛЮЛІ. І ВСЕ ОТАК ЗОЗУЛІ: КУ-КУ! (П. ТИЧИНА).*
- ПРИМІТКА. ЯКЩО ПІДМЕТ-ВИГУК, ПРИСУДКИ, ВИРАЖЕНІ СЛОВАМИ, ЩО МАЮТЬ КАТЕГОРІЮ РОДУ, ВЖИВАЮТЬСЯ У ФОРМІ СЕРЕДНЬОГО РОДУ: *"УРА!" НЕСЛОСЬ ДАЛЕКО (С. СКЛЯРЕНКО).*

- **ВПРАВА. ВИБЕРІТЬ З ДУЖОК ПОТРІБНУ ФОРМУ ПРИСУДКА. ПОЯСНІТЬ ФОРМУ УЗГОДЖЕННЯ ПРИСУДКА З ПІДМЕТОМ.**
- *1. БІЛЬШІСТЬ ІЗ НИХ, ЯК І МИКОЛА, (ДОБИРАЛОСЯ, ДОБИРАЛАСЯ, ДОБИРАЛИСЯ) СЮДИ САМОТУЖКИ. 2. РЕШТА КВИТКІВ НА ДЕННУ ВИСТАВУ (ЩЕЗЛО, ЩЕЗЛА, ЩЕЗЛИ) З КАСИ. 3. ЗРЕШТОЮ, ПРИ МОЇХ ЗАНЯТТЯХ І ЗАХОПЛЕННЯХ ЦІ ТРИ МІСЯЦІ (ПРОМАЙНУЛО, ПРОМАЙНУЛИ) ЯК ОДИН ДЕНЬ. 4. КРАЩІ П'ЯТЬ РОБІТ (БУЛО ВІДЗНАЧЕНО, БУЛИ ВІДЗНАЧЕНІ) ПРЕМІЯМИ. 5. З ПІВДЕСЯТКА СУСІДІВ (ТОВПИЛИСЯ, ТОВПИЛОСЯ) БІЛЯ ОСТАПА. 6. П'ЯТДЕСЯТ ОДИН ПРАЦІВНИК ПІДПРИЄМСТВА (ОТРИМАЛИ, ОТРИМАВ) ПРЕМІЮ З НАГОДИ СВЯТА. 7. ЗНОВУ КІЛЬКА ОСІБ (ВІДІЙШЛИ, ВІДІЙШЛО). 8. Я ЛІКУВАВСЯ В САНАТОРІЇ, ДЕ ОДНОЧАСНО (ЛІКУВАЛИСЯ, ЛІКУВАЛАСЯ, ЛІКУВАЛОСЯ) П'ЯТЬ ТИСЯЧ РОБІТНИКІВ. 9. У КИТАЇ ВЖЕ (ДІЄ, ДІЮТЬ) 5 ВЕЛИКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН І 14 ІНВЕСТИЦІЙНО ВІДКРИТИХ МІСТ. 10. НА СЬОГОДНІ В КИЄВІ (ПРАЦЮЄ, ПРАЦЮЮТЬ) 71 РИНОК І 42 ТОРГІВЕЛЬНІ МАЙДАНЧИКИ. 11. БІЛЬШІСТЬ КАРТИН, ПРЕДСТАВЛЕНИХ НА ВИСТАВЦІ, (ДЕМОНСТРУЮТЬСЯ, ДЕМОНСТРУЄТЬСЯ) ВПЕРШЕ. 12. НИНІ В УКРАЇНІ (ДІЄ, ДІЮТЬ) КІЛЬКА ЗАКОНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯМ ВИПУСКНИКІВ.*

- У ЗАВДАННЯХ 1-2 ВИЗНАЧТЕ, В ЯКОМУ ВАРІАНТІ ПРИСУДОК ІЗ ПІДМЕТОМ УЗГОДЖЕНО НЕПРАВИЛЬНО.

1.

I. МИНУЛО КІЛЬКА РОКІВ ПІСЛЯ НАШОЇ ЗУСТРІЧІ.

II. ОТІ ШІСТЬ КЛАСІВ, ЩО ПРИ МАТЕРІ ЩЕ ЗАКІНЧИВ, БУЛО ЙОГО ОСВІТОЮ.

III. ДО СТУДЕНТСЬКИХ ЛАВ ВСТУПАЮТЬ 2,5 ТИСЯЧІ ВИПУСКНИКІВ. IV. ПОМИЛКИ У ДВОХ ВАРІАНТАХ. V. ПОМИЛОК НЕМАЄ.

2.

I. ТО ТАМ, ТО ТУТ ЗРИВАЮТЬСЯ ПІСНЯ, ВЕСЕЛІ ВИГУКИ ТА КРИКИ НА ОЗЕРІ.

II. КОЛО ПІВНОЧІ ОБГОРНУЛА ЇХ ТАКА СОНЛИВІСТЬ І ВТОМА, ЩО ПОХІД ТРЕБА БУЛО ЗУПИНИТИ.

III. І МАТИ, І ДОНЬКА РАЗОМ ПОБІЛІЛИ, СТАЛИ ПРИСЛУХАТИСЬ І МИТТЮ СХОПИЛИСЬ.

IV. ПОМИЛКИ У ДВОХ ВАРІАНТАХ. V. ПОМИЛОК НЕМАЄ.

ЗАВДАННЯ:

- 1. ОПРАЦЮВАТИ НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ.**
- 2. ВИКОНАТИ ВПРАВУ $\sqrt{1}$ ПИСЬМОВО.**
- 3. ВИКОНАТИ ВПРАВУ $\sqrt{2}$ УСНО.**